

Universitatea Tehnică a Moldovei

**POLITICA DE DEZVOLTARE REGIONALĂ A
UNIUNII EUROPENE.
STUDIU DE CAZ ROMÂNIA**

**Studenta:
Albu Florentina-Irina**

**Conducător:
conf. univ., .dr. Mamaliga Vasile**

Chișinău–2019

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova
Universitatea Tehnică a Moldovei
Programul de master „Administrarea afacerilor” 120cr

Admis la sustinere
Sef DEM: conf.univ.,dr.Turcan Rina

_____” _____ 2019

POLITICA DE DEZVOLTARE REGIONALĂ A UNIUNII EUROPENE. STUDIU DE CAZ ROMÂNIA

Teză de master

Masterand:
Albu Florentina-Irina

Conducător:
conf. univ., .dr. Mamaliga Vasile

Chișinău – 2019

DECLARAȚIA MASTERANDULUI

Subsemnata, Albu Florentina-Ynima, declar pe propria răspundere că lucrarea de față este rezultatul muncii mele, pe baza propriilor cercetări și pe baza informațiilor obținute din surse care au fost citate și indicate, conform normelor etice, în note și în bibliografie.

Declar că lucrarea mea a mai fost prezentată sub această formă la nici o instituție de învățământ superior în vederea obținerii unui grad sau titlu științific ori didactic.

AVIZ la teză de master

Tema: Politica de dezvoltare regională a uniunii Europene. Studiu de caz România.

Masteranda Albu Florentina-Irina gr. AA-172M

1. Actualitatea temei Tema cercetată este dinamică și este o temă actuală, actualitatea temei fiind asigurată și de numărul mare de discuții și prelegeri care au loc în momentul de față atât la nivel național cât și la nivel comunitar privind recunoașterea surselor care influențează modificarea succeselor obținute la nivel regional și descoperirea unor politici adecvate cu privire la diminuarea disparităților regionale.

2. Caracteristica tezei de master Teza reprezintă o cercetare finalizată profundă care argumentează politica de dezvoltare regională în regiunea de nord-est a României și Republica Moldova.

3. Analiza prototipului _____

4. Estimarea rezultatelor obținute Rezultatele obținute în prezenta lucrare argumentează dezvoltarea politici de dezvoltare a României, în special orientându-se spre dezvoltarea bugetului alocat dezvoltării regionale, și pe politici și strategii coerente de dezvoltare regională. Totodată se argumentează politica de dezvoltare regională a Republicii Moldova.

5. Corectitudinea materialului expus Materialul expus în prezenta lucrare are o logică bine structurată și este specific domeniului economic.
Lucrarea în forma electronică corespunde originalului prezentat către susținere publică.

6. Calitatea materialului grafic este bună.

7. Valoarea practică a tezei Prezenta lucrare are o valoare practică înaltă rezultând din coeziunea și instrumentele financiare ale politicii de dezvoltare regională în cadrul uniunii europene analizate în contextul lucrării.

8. ~~Observații și recomandări~~ Nu sunt.

9. Caracteristica masterandului și titlul conferit: Masteranda Albu Florentina-Irina pe parcursul întregului proces de elaborare a tezei de master, s-a atârnat cu responsabilitate, manifestând cunoștințele și competențele deținute în domeniu.
Se recomandă de a conferi masterandei Albu Florentina-Irina titlul de master în științe economice.

Conducătorul

tezei de master: ~~dr. în~~ economie, conf.univ. 18.06.2019 Mamaliga Vasile
(funcția, titlul științific), (semnătura, data), (numele, prenumele)

CUPRINS

REZUMAT.....	5
LISTA FIGURILOR ȘI TABELELOR	7
LISTA ABREVIERILOR	9
CAPITOLUL I. POLITICI ȘI INSTRUMENTE ALE DEZVOLTĂRII REGIONALE ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ	12
1.1. Politica de dezvoltare regională în cadrul uniunii europene.....	12
1.2.1. <i>Evoluția politicii de dezvoltare regională în cadrul Uniunii Europene</i>	12
1.2.2. <i>Structuri teritorial statistice la nivelul Uniunii Europene</i>	14
1.2.3. <i>Principiile și obiectivele politicilor de dezvoltare regională</i>	15
1.2 Cadrul legislativ și instituțional al politicii de dezvoltare regională la nivelul ue	16
1.1.1. <i>Cadrul legislativ</i>	16
1.1.2 <i>Cadrul instituțional</i>	16
1.3.Instrumente macroeconomice ale politicii de dezvoltare regională	18
CAPITOLUL II. COEZIUNEA ȘI INSTRUMENTELE FINANCIARE ALE POLITICII DE DEZVOLTARE REGIONALĂ ÎN CADRUL UNIUNII EUROPENE	21
2.1. Politici de coeziune. Evoluții și tendințe	21
2.1.1. <i>Politici de coeziune la nivelul Uniunii Europene</i>	21
2.1.2. <i>Tendințe economice și sociale în statele membre ale Uniunii Europene</i>	22
2.2. Instrumentele financiare de dezvoltare regională ale uniunii europene	24
2.2.1. <i>Fondurile structurale și de coeziune</i>	24
2.2.2. <i>Fondul de solidaritate al Uniunii Europene</i>	28
2.2.3. <i>Fondurile de preaderare</i>	29
2.2.4. <i>Banca europeană de investiții și fondul european de investiții</i>	32
2.3. Efectele crizei asupra politicii regionale a uniunii europene. Europa 2020	34
CAPITOLUL III. POLITICA DE DEZVOLTARE REGIONALĂ ÎN REGIUNEA DE NORD-EST A ROMÂNIEI ȘI REPUBLICA MOLDOVA	37
3.1 Politica de dezvoltare regională în Regiunea de Nord-Est a României.....	37

3.1.1	<i>Descrierea regiunii Nord – Estice a României</i>	37
3.1.2	<i>Dezvoltarea economică a regiunii</i>	38
3.1.3	<i>Dezvoltarea demografică</i>	47
3.1.4	<i>Dezvoltarea forței de muncă</i>	49
3.1.5	<i>Dezvoltarea nivelului salarial</i>	51
3.1.7	<i>Dezvoltarea sectorului inovativ</i>	51
3.1.6	<i>Dezvoltarea sectorul comercial</i>	54
3.2	<i>Politica de dezvoltare regională în Republica Moldova</i>	56
3.2.2	<i>Acordul de asociere a Republicii Moldovei cu Uniunea Europeană</i>	58
3.2.3	<i>Cooperarea tranfrontalieră</i>	65
CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI		68
BIBLIOGRAFIE		70

REZUMAT

Dezvoltarea regională reprezintă un proces complex care susține fiecare teritoriu în crearea viitorului său pe baza propriului său capital teritorial și, deci, participă la diminuarea disparităților dintre diferite regiuni. În ultimii ani, am fost martori la manifestarea, pe de o parte, a unei preocupări vaste asupra rolului pe care îl are Uniunea Europeană asupra creșterii economice și sociale a țărilor noi intrate în spațiul european, iar, pe de altă parte, la focusarea atenției spre descoperirea de noi modalități de precipitare a absorbției de fonduri europene care să ducă la o compensare a nivelurilor de creștere ale statelor membre.

Apariția politicii de dezvoltare regională a fost declanșată de diferența veniturilor dintre regiunile geografice diferite. În Uniunea Europeană, cele mai dezvoltate zece zone investesc de trei ori mai mult în entitățile lor de producție comparativ cu cele mai sărace zece regiuni. Sintagma "politică de dezvoltare regională" reprezintă o succesiune de acțiuni, cu caracter unitar, mai exact, se face referire la zona geografică indiferent de stat sau grup de state.[1] Această politică, adoptată de Uniunea Europeană, este cea mai complexă, datorită faptului că, aceasta acționează asupra domeniilor semnificative de dezvoltare, cum ar fi dezvoltarea economică și sectorul IMM, agricultură, dezvoltare urbană, protecția mediului, transporturile, educație, etc. Politica regională se bazează pe redistribuirea, către zonele mai puțin prospere, a unui procent din bugetul realizat prin contribuțiile Țărilor Membre.

Prezenta lucrare își propune să descrie conceptul de politică de dezvoltare regională și contextul actual în care aceasta s-a dezvoltat, influențele instrumentelor specifice asupra regiunii analizate, programele și măsurile care s-au dezvoltate până în prezent și beneficiile aduse zonelor odată cu implementarea lor.

Pentru a atinge obiectivele propuse, am analizat literatura de specialitate și am folosit resurse statistice descriptive pentru interpretarea datelor disponibile în bazele oficiale. Ca urmare a studiului, se definesc ca rezultate pozitive, consolidarea relației între Uniunea Europeană și statele membre, respectiv raportul politica de dezvoltare la nivel național și efectele acesteia, în vederea reflectării unei implementări corecte și eficiente. De asemenea, sunt prezentate date statistice actuale în diferite domenii atât la nivelul unui stat deja din spațiul European cât și particularități ale unui stat ce are aspirații la Uniunea Europeană.

SUMMARY

Regional development is a complex process that supports each territory in creating its future based on its own territorial capital, therefore it participates in the reduction of disparities between different regions. In the last few years, we have witnessed a wide-ranging concern over the role of the European Union in the economic and social growth of the new countries that have entered in the European area, as well as focusing on discovering new ways of seeing the absorption of European funds leading to a compensation for the growth of the Member States.

The emergence of regional development policy was triggered by the difference in income between different geographical regions. In the European Union, the ten most developed areas invest three times more in their production entities compared to the poorest ten regions. The term "regional development policy" is a succession of actions, with a unitary character, more precisely referring to the geographical area regardless of the state or group of states.[1] This policy, adopted by the European Union, is the most complex because it acts on significant areas of development such as economic development and the SME sector, agriculture, urban development, environmental protection, transport, education, etc. Regional policy is based on the redistribution, to less prosperous areas, of a percentage of the budget made by the contributions of the Member States.

This study aims to describe the concept of regional development policy and the current context in which it has developed, the influences of specific instruments on the analyzed region, the programs and measures that have been developed until today and the benefits to the areas with their implementation.

In order to achieve the proposed objectives, we analyzed the literature and we used descriptive statistical resources to interfere with the available data in official databases and reports. As a result of this study, the relationship between the European Union and the Member States is defined as a positive outcome, namely the national development policy report and its elements, in order to reflect a correct and effective implementation. Also, the current statistical data are presented in different areas such as the level of a state which is already in the European space and the particularities of a state which has aspirations to the European Union.

INTRODUCERE

În cadrul Uniunii Europene acest concept de politică regională este conturat ca fiind un set de politici structurale, ce au ca obiectiv, în perspectivă, diminuarea și suprimarea disparităților dintre diferitele zone ale țărilor membre. Procesul de integrare europeană în contextul legăturilor internaționale contemporane descrie un fenomen care este analizat dintr-o viziune multiaspectuasă, fiindcă este unul multilateral, de durată lungă și care se implică în diferite domenii, presupunând un ansamblu de politici și măsuri atât pe plan extern, cât și pe plan intern. În ultimii ani, am fost martori la manifestarea, pe de o parte, a unei preocupări vaste asupra rolului pe care îl are Uniunea Europeană asupra creșterii economice și sociale a țărilor noi intrate în spațiul european, iar, pe de altă parte, la focusarea atenției spre descoperirea de noi modalități de precipitare a absorbției de fonduri europene care să ducă la o compensare a nivelurilor de creștere ale statelor membre. Prin fondurile sale, politica de dezvoltare regională este caracterizată de un caracter instrumental, contribuind la subvenționarea diferitelor politici sectoriale. Pe parcursul timpului, scopul general al dezvoltării regionale s-a manifestat la două nivele: unul fiind la nivel individual, iar celălalt la nivel comunitar, al Uniunii Europene. În perioada 1934-1937 a fost elaborată în Anglia prima politică regională. Prin intermediul acestor legi și reforme se urmărea dezvoltarea zonelor defavorizate și afectate de somajul ridicat. Cu toate acestea, ultimul război mondial, a reprezentat principalul factor activator al diferitelor politici de dezvoltare națională, ce aveau ca scop susținerea investițiilor de infrastructură, respectiv dezvoltarea mai intensă a "regiunilor problemă".[2]

Actualitatea temei este asigurată și de numărul mare de discuții și prelegeri care au loc în momentul de față atât la nivel național cât și la nivel, cât și la nivel comunitar privind recunoașterea surselor care influențează modificarea succeselor obținute la nivel regional și descoperirea unor politici adecvate cu privire la diminuarea disparităților regionale. În plus, există o multitudine de acțiuni cu referire la regiunile de integrare și beneficiile care au rezultat ca urmare a integrării statelor europene la aceste zone atât în literatură europeană, națională cât și mondială. Dezvoltarea conexiunilor economice, sociale și politice dintre economiile statelor lumii și economiile statelor europene, au dus spre o accelerare a dezvoltării teoriilor integraționiste. La nivel comunitar, integrarea europeană a dus la o certitudine a mediului, economic, politic și social și la o dezvoltare economică, lucruri care sunt indispensabile pentru garantarea și menținerea unui echilibru în urma adaptării la modificările actuale care apar la nivel macroeconomic.

Plecând de la acest context, prezenta lucrare este structurată pe trei capitole principale. În primul capitol este evidențiat conceptual de politica de dezvoltare regională, parcursul și prevederile de la care a plecat aceasta politică de dezvoltare, ca urmare a creării spațiului European. Acest capitol analizează cadrul legislativ și instituțional, și de asemenea instrumentele folosite în

distribuirea sau alocarea unor subvenționări în cadrul acestei politici. Se observă specte legate de îndeplinirea obiectivelor și a principiilor aferente acesteia. Capitolul doi analizează politica de coeziune și particularitățile acesteia, se observă aspecte legate de distribuția și caracterizarea fondurilor structurale și de coeziune, dar și introducerea unor aspecte teoretice și practice în ceea ce privește criza economică, respectiv impactul postcriză, și strategia Europa 2020. În același timp, în cel de-al treilea capitol se urmărește, pe lângă prezentarea percepțiilor și contextelor teoretice și rezultatele implementării acestei politici atât într-o țară membră a Uniunii Europene, respectiv România, cât și particularități ale unui stat ce are aspirații europene, respectiv Republica Moldova. Capitolul mai aduce în atenție anumite rezultate și evoluții a dezvoltării regionale și a relațiilor de vecinătate dintre România-Republica Moldova.

BIBLIOGRAFIE

1. Prof. univ. dr. Gabriela PRELIPCEAN - Politici Regionale, Dezvoltare Regionala , note de curs
2. Carmen Năstase, Mariana Lupan, Adrian Liviu Scutariu, Integrating innovation and development policies for the SME sector – relation between university and SME sector, Internațională Relația inovativitate - Investiții străine directe – provocări și oportunități europene, Editura Universitară, București, ISBN 978-973-749-576-1, pp. 207-210, (2008)
3. PARTICULARITĂȚI ALE DEZVOLTĂRII REGIONALE ȘI CAUZE SPECIFICE, Prof. univ. dr. Doru CÎRNU Universitatea „ Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu; disponibil online: http://www.utgjiu.ro/revista/ec/pdf/2010-03/6_DORU_CIRNU.pdf
4. ISTORIA POLITICII, POLITICA REGIONALĂ, [disponibil online]: https://ec.europa.eu/regional_policy/ro/policy/what/history/
5. POLITICA DE DEZVOLTARE REGIONALĂ, pag.5 [disponibil online]: http://www.ier.ro/sites/default/files/pdf/Politica_regionala.pdf
6. Unele documente menționează anul 1960 ca moment în care a fost creat FSE; înființarea fondului a fost prevăzută încă din Tratatul de la Roma, anul 1960 fiind anul la care FSE a intrat efectiv în vigoare. Menționez faptul că ambele variante sunt justificate și nu este vorba de date inconsecvente.
7. POLITICA DE DEZVOLTARE REGIONALĂ, pag.6 [disponibil online]:http://www.ier.ro/sites/default/files/pdf/Politica_regionala.pdf
8. Concluziile Consiliului European (1993-2003), [disponibil online]:<https://www.consilium.europa.eu/media/21081/berlin-european-council-presidency-conclusions.pdf>
9. POLITICA DE DEZVOLTARE REGIONALĂ, pag.8 [disponibil online]:http://www.ier.ro/sites/default/files/pdf/Politica_regionala.pdf
10. ECONOMIE ȘI POLITICI DE DEZVOLTARE REGIONALĂ, UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI” CLUJ-NAPOCA 2017, Suport de curs, pag. 13 disponibil online: [https://econ.ubbcluj.ro/documente 2017/Suport%20admitere%20masterat%20DRD%202017.pdf](https://econ.ubbcluj.ro/documente%202017/Suport%20admitere%20masterat%20DRD%202017.pdf)
11. Liviu-George MAHA, MANAGEMENTUL FONDURIILOR STRUCTURALE SII DE COEZIUNE - SUPORT DE CURS -Partea 1, UNIVERSITATEA “ALEXANDRU IOAN CUZA” IASI, 2010, pag. 9. disponibil online: http://www.cse.uaic.ro/fisiere/Documentare/Suporturi_curs/III_Managementul_fondurilor.pdf
12. <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/99/nomenclatorul-comun-al-unitatilor-teritoriale-de-statistica-nuts->

13. ECONOMIE ȘI POLITICI DE DEZVOLTARE REGIONALĂ, UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI” CLUJ-NAPOCA 2018, Suport de curs, pag. 11 disponibil online https://econ.ubbcluj.ro/departamente/departamente/fisiere/Suport%20admitere%20la%20masterat%20Economie%20si%20politici%20de%20dezvoltare%20regionala_2018.pdf
14. Regulation (EC) No 1059/2003 of the European Parliament and of the Council of 26 May 2003 on the establishment of a common classification of territorial units for statistics (NUTS) (Official Journal L 154, 21/06/2003), disponibil online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32003R1059>
15. Regulation (EC) No 1888/2005 of the European Parliament and of the Council of 26 October 2005 amending Regulation (EC) No 1059/2003 on the establishment of a common classification of territorial units for statistics (NUTS) by reason of the accession of the Czech Republic, Estonia, Cyprus, Latvia, Lithuania, Hungary, Malta, Poland, Slovenia and Slovakia to the European Union (Official Journal L 309, 25 November 2005), disponibil online : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32005R1888>
16. Regulation (EC) No 176/2008 of the European Parliament and of the Council of 20 February 2008 amending Regulation (EC) No 1059/2003 on the establishment of a common classification of territorial units for statistics (NUTS) by reason of the accession of Bulgaria and Romania to the European Union (Official Journal L 061, 5 March 2008) disponibil online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32008R0176>
17. Regulation (EC) No 31/2011 of 17 January 2011 amending annexes to Regulation (EC) No 1059/2003 of the European Parliament and of the Council on the establishment of a common classification of territorial units for statistics (NUTS), disponibil online:
18. Liviu-George MAHA, MANAGEMENTUL FONDURILOR STRUCTURALE SII DE COEZIUNE - SUPTOR DE CURS -Partea 1, UNIVERSITATEA “ALEXANDRU IOAN CUZA” IASI, 2010, pag. 9. disponibil online: http://www.cse.uaic.ro/fisiere/Documentare/Suporturi_curs/III_Managementul_fondurilor.pdf
19. Pirvu, F. L. (2014). Evolution of the Regional Development Policy in Europe. Romania’ integration in the European Territorial Cooperation and regional development, citat în Rogojanu, D. C. (coord.) (2014). Regionalizare si politici regionale, Iasi, Romania, Editura Lumen, pp.197-216.
20. Cezar, Bîrzea, Politicile și instituțiile Uniunii Europene, Editura Corint, București, 2001, p. 26
21. Carmen Năstase, Alexandru Nedelea, EUROPEAN UNION INTEGRATION AND REGIONAL DEVELOPMENT, Seria Științe Economice 18/2008 Partea III, Studia Universitatis “Vasile Goldiș” Arad. 2008, disponibil online: https://www.academia.edu/16706726/european_union_integration_and_regional_development

22. Comisia Europeană, Tratatul Uniunii Europene, Titlul XIV în Tratatul de la Roma, disponibil online: https://europa.eu/european-union/law/treaties_ro
23. Council Regulation (EC) No 1260/99 of 21 June 1999 laying down general provisions on the Structural Funds (Official Journal L 161, 26.06.1999), disponibil online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31999R1260&from=BG>
24. Council Regulation (EC) No 1447/2001 of 28 June 2001, disponibil online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001R1450&from=hu>
25. Romeo Victor, Ionescu, Dezvoltarea regională, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București, 2008, p.100;
26. Informații generale despre Uniunea Europeană, Comisia Europeană, disponibil online: https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-commission_ro
27. Clara VOLINTIRU, Politica monetară, GHIDUL POLITICILOR UNIUNII EUROPENE Broșura nr. 1, București, 2012, pag. 21
28. <http://ro.euabc.com/word/959>
29. Kenneth Dyson, Uniunea Economică Și Monetară, pag. 230 citată în manualul afacerilor europene, Institutul European din România, Editura MasterPrint Super Offset, 2005, disponibil online: http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/publicatii/manualul_afacerilor_europene.pdf
30. Catalin C. Popa, European Central Bank and the Monetary Policies in Euro Zone, MPRA Paper No. 24520, posted 28. August 2010 07:04 UTC, disponibil online: <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/24520/>
31. Annicchiarico, B., Giammarioli, N. și Piergallini, A., „Budgetary Policies in a DSGE Model with Finite Horizons”, 2012, Research in Economics, vol. 66, nr. 2, pp. 111-130
32. Ferreira, J., del Valle, G.M. și Gomez, C., „Similarities and Differences in the Composition of Public Expenditures in the European Union”, 2012, Journal of Economic Issues, vol. 46, nr. 3, pp. 633-659.
33. Paredes, J., Pedregal, D.J. și Pérez, J.J., „ ”, 2014, Journal of Policy Modeling, vol. 36, nr. 5, pp. 800-823.
34. Tratatul Euratom Versiune Consolidată, 2016, disponibil online: <https://www.consilium.europa.eu/media/29766/qc0115106ron.pdf>
35. <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/ro/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/merger-treaty>
36. Solomon, A.G., „The Fiscal-budgetary Policy Mix and General Equilibrium in the Context of the Economic-financial Crisis”, 2013, Internal Auditing & Risk Management, vol. 30, nr. 2, pp. 43-52

37. Gabriela DRĂGAN, Tendințe și evoluții la nivelul politicii de coeziune a UE, disponibil online : http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/publicatii/Politica_coeziune.pdf
38. https://ec.europa.eu/regional_policy/ro/policy/what/glossary/e/economic-and-social-cohesion
39. https://europa.eu/european-union/about-eu/figures/living_ro#tab-2-0
40. https://ro.wikipedia.org/wiki/Produs_intern_brut
41. Document De Reflecție Privind Dimensiunea Socială A Europei, **Comisia** Europeană, disponibil online: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/reflection-paper-social-dimension-europe_ro.pdf
42. [https://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php?title=Employment_statistics/ro#Ratele de ocupare a for.C8.9Bei de munc.C4.83 .C3.AEn func.C8.9Bie de sex.2C v.C3.A2rst.C4.83 .C8.99i nivel de studii](https://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php?title=Employment_statistics/ro#Ratele_de_ocupare_a_for.C8.9Bei_de_munc.C4.83_.C3.AEn_func.C8.9Bie_de_sex.2C_v.C3.A2rst.C4.83_.C8.99i_nivel_de_studii)
43. https://ro.wikipedia.org/wiki/Fonduri_structurale
44. FONDURI STRUCTURALE ȘI DE INVESTIȚII EUROPENE 2014-2020: TEXTE OFIALE ȘI COMENTARIIL, Luxemburg: Oficiul Pentru Publicații Al Uniunii Europene, 2016, Pag. 8, Disponibil online: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/blue_book/blueguide_ro.pdf
45. https://www.ficompass.eu/sites/default/files/publications/ERDF_The_european_regional_development_fund_RO.pdf
46. <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=325&langId=ro>
47. Fonduri Structurale Și De Investiții Europene 2014-2020: Texte Ofiale Și Comentarii, Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2016, pag. 239, disponibil online: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/blue_book/blueguide_ro.pdf
48. <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/96/fondul-de-coeziune>
49. FONDURI STRUCTURALE ȘI DE INVESTIȚII EUROPENE 2014-2020: TEXTE OFIALE ȘI COMENTARIIL, Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2016, pag. 251, disponibil online: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/blue_book/blueguide_ro.pdf
50. https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/emff_ro
51. Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală Instrumente financiare, 2015, pag.5 <https://www.ficompass.eu/sites/default/files/publications/EAFRDTheeuropeanagriculturalfundforruraldevelopment.RO.pdf>
52. FONDURI STRUCTURALE ȘI DE INVESTIȚII EUROPENE 2014-2020: TEXTE OFIALE ȘI COMENTARIIL, Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2016, pag. 323,

diponibil online: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/blue_book/blueguide_ro.pdf

53. IONESCU, Romeo Victor, Dezvoltarea regională, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București, 2008, pag. 530
54. [Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală Instrumente financiare, 2015, pag.8](https://www.fi-compass.eu/sites/default/files/publications/EAFRDTheeuropeanagriculturalfundforruraldevelopment.RO.pdf)
<https://www.fi-compass.eu/sites/default/files/publications/EAFRDTheeuropeanagriculturalfundforruraldevelopment.RO.pdf>
55. Luciana Ghica, România și Uniunea Europeană, Editura MERONIA, București, 2006, p. 45;
56. <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/97/fondul-de-solidaritate>
57. http://www.mfinante.ro/ispa_preaderare.html?pagina=ispa
58. Karene Smith, Politica externă a Uniunii Europe, Editura Trei, București, 2004, p. 127;
59. Gabriela, Drăgan, Uniunea Europeană între federalism și interguvernamentalism. Politici comune ale UE, Editura ASE, București 2005, p. 245;
60. Karene Smith, Politica externă a Uniunii Europe, Editura Trei, București, 2004, p. 129;
61. Conform reglementării 1267/1999 din 21 iunie 1999, disponibil online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX%3A32006R1085>
62. Impactul politicii de coeziune socială asupra dezvoltării economico-sociale la nivel regional în România, Institutul European din România – Studii de impact I, Studiul nr.9
63. <https://lege5.ro/Gratuit/gi3tcnbug4/regulamentul-nr-1268-1999-privind-ajutorul-financiar-comunitar-destinat-masurilor-de-preaderare-ce-trebuie-luate-pentru-dezvoltarea-agriculturii-si-a-zonelor-rurale-in-tarile-candidate-din-europa-cent>;
64. Emilian, Epure, România într-o Uniune Europeană extinsă, Editura Tribuna Economică, București, 2007, p. 73;
65. https://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/ro/funding/ipa/
66. https://www.eib.org/attachments/general/the_eib_at_a_glance_ro.pdf
67. https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-investment-bank_ro#prezentare-general%C4%83
68. <https://www.eib.org/en/products/index.htm?lang=ro>
69. http://www.eif.europa.eu/who_we_are/index.htm
70. https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-investment-bank_ro#prezentare-general%C4%83
71. Marius-Cristian PANĂ, Reflecții asupra crizei economice în Uniunea Europeană: soluții eșuate, Economie teoretică și aplicată, Volumul XX (2013), No. 2(579), pp. 43-56

72. Comisia Europeană, Cel de al 7-lea raport privind coeziunea economică, socială și teritorială, 2017, p.159, disponibil online: <https://lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2017:0583:FIN:RO:PDF>
73. Anton, C., (2012) „The Economic Dimension of the Europe 2020 Strategy”, "Lucian Blaga" University of Sibiu, Department of International Relations, Political Science and Security Studies, pp.4-5 <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/40972/>
74. Comisia Europeană, Comunicare a Comisiei, (2010) „ O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii”, Bruxelles, 3.3.2010 COM(2010) 2020 final, p.5 https://www.mae.ro/sites/default/files/file/Europa2021/Strategia_Europa_2020.pdf
75. [http://www.viitorul.org/files/5356294_md_pb_dezvoltare .pdf](http://www.viitorul.org/files/5356294_md_pb_dezvoltare.pdf)
76. Charles Ricq, Manual de cooperare transfrontalieră pentru uzul colectivităților locale și regionale în Europa, Ediția a 3-a, București, 2000, p. 10.
77. http://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/_99/_nomenclatorul-comun-al-unitatilor-teritoriale-de-statistica-nuts-
78. <https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&plugin=1&language=en&pcode=tec00114>
79. https://europa.eu/european-union/about-eu/figures/economy_ro#%C8%99omaj
80. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/indicators-statistics_ro
81. <https://www.eif4smes.com/>
82. Anton, C., (2012) „The Economic Dimension of the Europe 2020 Strategy”, "Lucian Blaga" University of Sibiu, Department of International Relations, Political Science and Security Studies, p. 5 <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/40972/>
83. www.adrnordest.ro/index.php?page=DISCOVER_PRESENTATION
84. www.insse.ro
85. https://zdbc.ro/top-judetul-bacau-contribuie-cu-202-la-pib-ce-loc-ocupam-in-regiune-si-in-topul-national/amp/?fbclid=IwAR0F-rzJ1gtlGr8AcHHtH8_cVaqycuh4rttDObKqKIDIYMUF0jIrOhkrrLY
86. <http://www.adrnordest.ro/user/file/news/18/Raport%20strategic%20de%20monitorizare%20PDR%20NE%202014-2020%20anul%202018%20avizat%20CRP.pdf>
87. http://www.cnp.ro/user/repository/prognoze/prognoza_profil_teritorial_martie_2017.pdf
88. www.eurostat.ro
89. <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>
90. <http://adrnordest.ro/user/file/news/18/Raport%20strategic%20de%20monitorizare%20PDR%20NE%202014-2020%20anul%202018.pdf>
91. I. Creangă, O. Bostan, Beneficile acordului de asociere UE-RM, Biblioteca IDIS Vitorul, pp.10-11

92. http://ipre.md/wp-content/uploads/2019/03/Raport-Alternativ-de-progres-IV_PNAIAA_2018_IPRE_RO_final.pdf
93. https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/md.ro_2.pdf
94. http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/publicatii/St-2_Cooperarea-transfrontaliera_final.pdf